

Tugiteenuste ja -meetmete rakendamine Ida-Virumaa Kutsehariduskeskuses

1. ÜLDSÄTTED

- 1.1. Kord kehtestatakse haridus- ja teadusministri määruse nr 35 „Haridusliku erivajadusega õpilase kutseõppeasutuses õppimise tingimused ja kord“ alusel.
- 1.2. Käesoleva korra tähenduses on haridusliku erivajadusega (edaspidi HEV) õppija, kelle erivajadusest tingitud täiendava toe vajadus õpiprotsessis on tuvastatud ning kes vajab õppekavas seatud õpiväljundite saavutamiseks muudatusi või kohandusi õppeajas, õppemetoodikas, hindamismetoodikas, õppekorralduses, õppematerjalides või õppekeskkonnas.
- 1.3. HEV tuvastamiseks ja vajalike tugiteenuste ja -meetmete määramiseks, nende tulemuslikkuse hindamiseks ja rakendamise lõpetamiseks moodustatakse koolis tugirühm, mille tegutsemise alused on sätestatud direktori käskkirjaga kinnitatud dokumendis „Ida-Virumaa Kutsehariduskeskuse tugirühma ülesanded ja töökord“.
- 1.4. HEV õpilaste õppekorralduse ja tugirühma töö koordineerimise eest vastutab kooli poolt määratud hariduslike erivajadustega õpilaste õppe koordineerija (edaspidi HEVKO).

2. ÕPILASE ÕPPETÖÖ TOETAMINE

- 2.1. Õpilase toetamisel teeb kool koostööd õpilase ja tema võrgustikuga, sh õpilase perekonna ja elukohajärgse kohaliku omavalitsusega.
- 2.2. Esmane õpilase toetaja õppetööga seotud probleemide lahendamisel on grupijuhendaja, kes edastab õppetööd mõjutava asjakohase info õpilase kohta õpperühma kutse- ja üldõpingute õpetajatele. Grupijuhendaja fikseerib osutatud tuge õppeinfosüsteemis Tahvel.
- 2.3. Esmast õpiabi osutatakse õpetaja poolt tundides individualiseeritud ja diferentseeritud õpetamise kaudu, kasutades sobivaid metoodilisi võtteid, rakendades erineva raskusastmega ülesandeid, kohandatud ja jõukohastatud õppeülesandeid ja õppevara. Õpetaja fikseerib õpiabi osutamise õppeinfosüsteemis Tahvel.
- 2.4. Kui aineõpetaja poolt rakendatud õpiabimeetmed ei ole tulemuslikud, pöördub aineõpetaja grupijuhendaja ja/või tugirühma poole haridusliku erivajaduse tuvastamiseks ja täiendavate meetmete rakendamiseks.

3. HARIDUSLIKU ERIVAJADUSE TUVASTAMINE

- 3.1. Õpilase HEV tuvastamine toimub:
 - 3.1.1. kooli vastuvõtul sisseastumisdokumentide ja vastuvõtukomisjonis toimunud vestluse alusel;
 - 3.1.2. meditsiinilise (perearsti või eriarsti), logopeedi või eripedagoogi väljastatud dokumenteeritud hindamistulemuse või rehabilitatsiooniplaani või nõustamiskomisjoni otsuse alusel;
 - 3.1.3. eelneva õppeasutuse poolt Eesti Hariduse Infosüsteemi (EHIS) sisestatud andmete põhjal;

- 3.1.4. õppeprotsessis osalemise, õpitulemuste ning arenguvestluste põhjal õpetajate, grupijuhendaja ja tugispetsialisti koostöös;
- 3.1.5. kooli tugirühma protokollitud otsuse alusel.
- 3.2. Kooli tugirühm tuvastab järgmisi hariduslikke erivajadusi:
 - 3.2.1. püsivad õpiraskused, mis avalduvad suulise- ja kirjaliku kõne, arutlus- ja meenutusoskuste või teabe struktureerimise ja arvutamisoskuse valdkonnas ning mille tuvastamise aluseks on üldjuhul märke asjaomases riiklikus infosüsteemis, selle puudumisel tervishoiutöötaja väljastatud tõend või logopeedi või eripedagoogi dokumenteeritud hindamistulemused või kooli lõputunnistus, rehabilitatsiooniplaan või kooli tugirühma dokumenteeritud otsus.
 - 3.2.2. intellektipuue, läbinud põhikooli lihtsustatud riikliku õppekava lihtsustatud õppel, mille tuvastamise aluseks on üldjuhul märke asjaomases riiklikus infosüsteemis, selle puudumisel põhikooli lõputunnistus lihtsustatud riikliku õppekava läbimise kohta või rehabilitatsiooniplaan;
 - 3.2.3. intellektipuue, läbinud põhikooli lihtsustatud riikliku õppekava toimetulekuõppel, mille tuvastamise aluseks on üldjuhul märke asjaomases riiklikus infosüsteemis, selle puudumisel põhikooli lõputunnistus lihtsustatud riikliku õppekava läbimise kohta või rehabilitatsiooniplaan;
 - 3.2.4. emotsionaalsed raskused, käitumisraskused, mille tuvastamise aluseks on üldjuhul märke asjaomases riiklikus infosüsteemis, selle puudumisel tervishoiutöötaja väljastatud tõend, rehabilitatsiooniplaan või kooli tugirühma dokumenteeritud otsus;
 - 3.2.5. nägemispuue, mille tuvastamise aluseks on üldjuhul märke asjaomases riiklikus infosüsteemis, selle puudumisel tervishoiutöötaja väljastatud tõend või nägemispuuetega õpilaste kooli lõputunnistus või rehabilitatsiooniplaan;
 - 3.2.6. kuulmispuue, mille tuvastamise aluseks on üldjuhul märke asjaomases riiklikus infosüsteemis, selle puudumisel tervishoiutöötaja väljastatud tõend või kuulmispuuetega õpilaste kooli lõputunnistus või rehabilitatsiooniplaan;
 - 3.2.7. liikumispuue, mille tuvastamise aluseks on üldjuhul märke asjaomases riiklikus infosüsteemis, selle puudumisel tervishoiutöötaja väljastatud tõend või rehabilitatsiooniplaan;
 - 3.2.8. tervises seisund, mille tuvastamise aluseks on tervishoiutöötaja väljastatud tõend;
 - 3.2.9. õpingute alustamiseks ebapiisav eesti keele oskus, mille tuvastamise aluseks on põhi- või keskkhariduse omandamist tõendav dokument või kooli tugirühma otsus.
 - 3.2.10. Uussisserändajaks märgitakse õpilane, kellel on teise riigi kodakondsus, ajutine elamisluba ja kes on õppinud Eesti haridussüsteemis alla kolme aasta.

4. TUGIMEETMED NING NENDE RAKENDAMISE PÕHIMÕTTED

Kool tagab koostöös kooli pidajaga HEV õpilasele tugiteenuste, sealhulgas karjääriteenuse, õpiabi, eri- ja sotsiaalpedagoogilise ja psühholoogilise teenuse kättesaadavuse ning rakendab vajadusel tema toetamiseks järgmisi tugimeetmeid:

- 4.1. Individuaalse õppekava koostamine ja rakendamine (edaspidi IÕK)
 - 4.1.1. IÕK on kooli õppekavast lähtuv HEV õpilase jaoks koostatud õppekava, mille kaudu luuakse õpilasele tema vajadustest lähtuvalt tingimused õppeks ja isiksuse arenguks ning mille õpiväljundid kattuvad kooli õppekavas kirjeldatuga.
 - 4.1.2. IÕK vormistatakse, kui õpilase õpivõimekuse või käitumise või õppetöös osalemise erinevus õpetatavast õpperühmast on suur ja õpetaja poolt osutatav esmane õpiabi ei ole piisav ning tema õpetamine vajab individuaalsemat lähenemist.
 - 4.1.3. IÕK võib põhjendatud juhul koostada ka õpilastele, kellel ei ole tuvastatud hariduslikku erivajadust.

- 4.1.4. Tugirühm fikseerib hetkeolukorra ja kirjeldab õpilase pädevusi ning otsustab IÕK määramise vajaduse. Tugirühma otsusega määratakse isik või isikud, kes jälgivad IÕK koostamist, rakendamist ja tulemuslikkust.
- 4.1.5. IÕK määramise otsus vormistatakse protokolliga.
- 4.1.6. IÕK koostamisse kaasatakse õpilane ja piiratud teovõimega õpilase seaduslik esindaja ning vastavalt vajadusele õpetajaid ja tugispetsialiste.
- 4.1.7. tugimeetme käskkirja alusel koostavad õpetajad õpetatavas aines IÕK, mis on aluseks õppetöö läbiviimisele.
- 4.2. Õpe väikerühmas
 - 4.2.1. Õpe kuni 8 õpilasega väikerühmas. Meede on mõeldud peaaesjalikult põhikooli lihtsustatud riikliku õppekava toimetulekuõppe läbinud õppijatest püsiõpperühmade moodustamiseks.
 - 4.2.2. Õpe vähemalt 12 õpilasega väikerühmas. Meede on mõeldud peaaesjalikult põhikooli lihtsustatud riikliku õppekava lihtsustatud õppe läbinud õppijatest püsiõpperühmade moodustamiseks.
 - 4.2.3. Antud tugimeedet ei saa rakendada õppijate puhul, kelle ainukeseks erivajaduseks on märgitud "õpingute alustamiseks ebapiisav eesti keele oskus".
 - 4.2.4. Kui väikerühma moodustamine pole põhjendatud, kuid õpperühma kaasatud HEV õpilasele vajalikud muudatused ja kohandused sekkumist eeldavad, võib kooli direktor tugirühma ettepanekul teha otsuse õpilaste arvu vähendamiseks õpperühmas või täiendava pedagoogilise sekkumise rakendamiseks.
- 4.3. Mõõdukas või põhjalik pedagoogiline sekkumine
 - 4.3.1. Pedagoogilise sekkumisena käsitletakse vastavalt õpilase vajadustele toimuvaid konsultatsioone, täiendavat õppetööd, erisusi õppetöös (viipekeel, kohandatud õppevara või - meetoodika jne), iseseisvale tööle suunamist väljaspool klassiruumi ja/või erinevaid tugiteenuseid (tugiõpe, grupijuhendaja, tugispetsialisti teenus).
 - 4.3.2. Mõõduka pedagoogilise sekkumise korral pakutakse õpilasele regulaarset ja püsivat lisaõpet kuni 3 tundi nädalas;
 - 4.3.3. Põhjaliku pedagoogilise sekkumise korral pakutakse õpilasele regulaarset ja püsivat lisaõpet rohkem kui 3 tundi nädalas;
- 4.4. Täiendav eesti keele õpe õpilasele, kes pole suuteline õpet alustama eesti keeles:
 - 4.4.1. Täiendav eesti keele õpe 1-2 tundi nädalas õpilastele, kelle eesti keelest erinev emakeel ei võimalda alustada õpinguid eesti keeles, sest õppija eesti keele oskus ei ole õppimiseks piisav.
 - 4.4.2. Kool võib õppekeele omandamiseks pikendada õppuri õppeaega kuni üks õppeaasta, kuid mitte rohkem kui õppekava nominaalkestus.
- 4.5. Individuaalse karjääriplaani koostamine
 - 4.5.1. HEV õpilasele koostatakse vajadusel praktikale minnes ja kooli lõpetamisel individuaalne karjääriplan õpilase, grupijuhendaja, koolipoolse praktikajuhendaja ja tugirühma liikmete koostöös.
 - 4.5.2. Koolipoolne praktikajuhendaja nõustab ja toetab õpilast tema individuaalsust ja potentsiaali arvestava praktikakoha valikul.
 - 4.5.3. Grupijuhendaja ja/või tugirühm teavitab õpilast või tema seadusliku esindajat sotsiaal- ja tööturu teenustest toetamaks õpilase siirdumist tööturule või edasisse õppesse.
 - 4.5.4. Vajadusel kaasatakse protsessi õpilase võrgustikuliikmed (lapsevanem, Töötukassa spetsialist jne).

- 4.6. HEV õppija nominaalset õppeaega on võimalik pikendada õppija või tema seadusliku esindaja nõusolekul kuni ühe õppeaasta võrra, seejuures ei või pikendatud õppeaeg ületada asjaomase õppekava nominaalkestust.
- 4.6.1. Nominaalse õppeaja pikendamise vormistamise aluseks on tugirühma otsus ja õpilase avaldus, kuhu on märgitud, mis mahus on vajalik nominaalse õppeaja pikendamine (30 või 60 EKAPit);
- 4.6.2. Terve õpperühma nominaalse õppeaja pikendamise aluseks on tugirühma dokumenteeritud otsus ja kohandatud õppekava olemasolu.
- 4.7. Tugimeetme määramise otsuse teeb tugirühm.
- 4.8. Tugimeetme määramist võib taotleda õpilane, piiratud teovõimega õpilase puhul tema seaduslik esindaja, grupijuhendaja, tugispetsialist või HEVKO esitades avalduse Tahvlis.
- 4.9. Määratud tugimeede, selle rakendusplaan ning tugimeetme rakendamise lõpetamise tingimused kooskõlastatakse õpilase ja vajadusel tema seadusliku esindajaga ning kinnitatakse direktori käskkirjaga.
- 4.10. Õpilase tugimeetme rakendusplaani koostamist koordineerib HEVKO.
- 4.11. Tugimeetme rakendamise perioodil jälgivad õpilasega tegelevad õpetajad, grupijuhendaja ja tugispetsialistid õpilase arengut ja toimetulekut ning esitavad ülevaate ja omapoolsed soovitusel tugirühmale.
- 4.12. Tugimeedet rakendatakse reeglina kuni õppija nominaalse õppeaja lõpuni, õppija väljaarvamiseni või ajani, mil õppija seda vajab.
- 4.13. Tugirühm võib otsustada lõpetada tugimeetme rakendamise ka punktis 4.12 nimetatud tähtajast varem.

5. TUGITEENUSED NING NENDE RAKENDAMISE PÕHIMÕTTED

- 5.1. Tugiteenuste tagamiseks on moodustatud koolis tugikeskus.
- 5.2. Igapäevaselt osutavad tugikeskuse teenuseid vastavalt töögraafikule sotsiaalpedagoog, psühholoog, eripedagoog, tugikeskuse spetsialist ja tugisik.
- 5.3. Tugikeskuse teenused tagatakse kõikide õppekohtade õpilastele. Tugikeskus nõustab vajadusel kooli personali ja õpilase võrgustikku õpilase toetamise eesmärgil. Kooli kodulehel on toodud tugikeskuse töötajate vastuvõtuajad õppekohtade kaupa.
- 5.4. Tugikeskuse töötajad täidavad järgmisi ülesandeid:
- 5.4.1. HEVKO koordineerib, kavandab ja vastutab õpilase erivajaduse tuvastamise, hindamise, tugimeetmete kavandamise, rakendamise ja tulemuslikkuse jälgimise eest koolis; osaleb kooli vastuvõtukomisjoni ja tugirühma töös;
- 5.4.2. koolipsühholoog hindab õpilase psühholoogilist arengut ja toimetulekut ja abistab vastavalt ametijuhendile teenuste ja meetmete rakendamisel; toetab ja nõustab õpilast, lapsevanemat ja kooli töötajaid; organiseerib ennetustegevusi koostöös teiste tugikeskuse ja kooli töötajatega; osaleb kooli vastuvõtukomisjoni ja tugirühma töös;
- 5.4.3. sotsiaalpedagoog hindab õpilase sotsiaalseid oskusi ning analüüsib tema eakohast tegutsemisvõimet takistavaid tegureid, kujundab õpilase suhtlemisoskusi ja sotsiaalseid pädevusi; kaardistab koolis õpilaste sotsiaalseid ja õppes osalemist takistavaid asjaolusid, koordineerib nende ennetus- ja lahendustegevusi; organiseerib ennetustegevusi koostöös teiste tugikeskuse ja kooli töötajatega; osaleb kooli vastuvõtukomisjoni ja tugirühma töös;
- 5.4.4. eripedagoogi põhitegevus on koostöös teiste spetsialistidega erivajadustega õppija toetamine ja suunamine eesmärgiga soodustada igakülgset tema arengut eakohasuse suunas, esmase mahajäämuse ületamine/vähendamine ja teisese mahajäämuse

ennetamine/leevendamine eripedagoogiliste vahenditega, tema lähimale arenguvallale vastava õpikeskkonna kujundamine; organiseerib ennetustegevusi koostöös teiste tugikeskuse ja kooli töötajatega; osaleb kooli vastuvõtukomisjoni ja tugirühma töös;

5.4.5. Tugikeskuse spetsialist (toetused) korraldab ja kontrollib erinevate hüvitiste ja toetuste taotlemist, toetab õpilasi ja nõustab grupijuhendajaid; osaleb kooli vastuvõtukomisjoni töös;

5.4.6. tugiisik toetab õpilase iseseisvat toimetulekut olukordades, kus isik vajab sotsiaalsete, psühholoogiliste või tervislike probleemide tõttu oma kohustuste täitmisel olulisel määral kõrvalabi, mis seisneb juhendamises, motiveerimises ning isiku suurema iseseisvuse ja omavastutuse võime arendamises; organiseerib ennetustegevusi koostöös teiste tugikeskuse ja kooli töötajatega; osaleb kooli vastuvõtukomisjoni ja tugirühma töös.

5.5. Tugikeskuse töötajatel on õigus vaadelda töö eesmärki silmas pidades tunde.

6. ERISUSED KOOLI LÕPETAMISEL

HEV õpilase puhul hinnatakse õpiväljundite saavutatust erialase lõpueksamiga, mille võib asendada kutseksamiga. Kutseeksami ebaõnnestumisel võib kooli lõpetada eriala lõpueksamiga, eriala lõpueksami ebaõnnestumisel korraldab kool järeleksami.

7. ERISUSED PRAKTIKAL

HEV õppijate praktikakorralduses arvestatakse võimaluste piires kooli võimaluste ja õppijale vajalike eritingimustega.

8. ÕPPIJA HARIDUSLIKU ERIVAJADUSE ALANE INFOVAHETUS

HEV õpilaste kohta info kogumisel ja edastamisel järgitakse hea tava reegleid ning juhindutakse eriliigiliste isikuandmete edastamise põhimõtetest.